

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. Димитър Петров Михайлов, доктор

Относно: Представените научни трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор” на НСА „В. Левски” в професионално направление 7.6 Спорт, специалност Баскетбол, обявен за нуждите на катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал”.

В обявения конкурс за академичната длъжност „Професор” (ДВ бр. 51/11.06.2013 г.) участва само един кандидат – доц. Росица Стефанова Църова, доктор.

Доц. Росица Църова е родена на 23.09.1948 г. в гр. Габрово. Средното си образование завършва през 1966 г. в гр. Габрово, а висшето – в НСА „В. Левски” (ВИФ „Г. Димитров”) през 1970 г. след завършване на висшето си образование постъпва на работа като преподавател в средно спортно училище в гр. Правец. От 1971 г. до 1975 г. е редовен докторант в НСА „В. Левски”. През 1976 г. след спечелен конкурс е назначена за асистент по баскетбол към катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал”, където работи и в момента. Последователно заема академичните длъжности „Старши асистент”, „Главен асистент”, а след конкурс през 1989 г. придобива научното звание „Доцент”. През 1987 г. успешно защитава дисертационен труд на тема „Възрастови особености в развитието на игровата ефективност и специфична работоспособност при подрастващи баскетболисти”, заради което ѝ е присъдена ОКС „Доктор”. от 1993 г. до 1995 година по линия на Министерството на образованието е изпратена да бъде преподавател във „Висшия институт по физическо възпитание” в гр.

Казабланка (Мароко). Доцент Росица Църова е била ръководител на сектор „Баскетбол”, заместник ръководител и ръководител катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал”. Три мандата е член на факултетния съвет на Учителски факултет. Шест мандата е член на Академичния съвет на НСА „В. Левски”. Росица Църова е член на редица комисии и експертни съвети от национално ниво:

- Член на комисията за високо спортно майсторство към ММС;
- Член на комисията за категоризация на спортовете към ММС;
- Член на комисията за разработване на програма за развитие на спорта в периода 2013/16 г. към ММС;
- Член на комисията за финансиране на спорта към ММС;
- Член на комисията към МОН за актуализиране на ДОО по спортна подготовка;
- Национален експерт към НАОА;
- Дългогодишен член на научната комисия към БФБаскетбол;
- Член и ръководител на научни колективи, разработили и внедрили в практиката 8 системи за контрол, оценка и оптимизиране подготовката в баскетбола;
- Ръководител и експерт в 11 образователни и научни проекта;
- Координатор за България на Централно – европейската програма за обмен в образованието (CEEPUS).

Доцент Росица Църова е била треньор на женския баскетболен отбор на НСА „В. Левски”, а в момента е треньор на националния отбор за хора със специални нужди. Ръководител и организатор е на 4 кампа за обучение и усъвършенстване на най-добрите български 14 – 15 годишни баскетболисти и баскетболистки.

Росица Църова изнася лекции във всички факултети и форми на обучение в НСА „В. Левски”. Изнасяла е лекции, както и е осъществявала научно ръководство на докторанти и дипломанти в различни висши

училища в Р. България. Има научно ръководство на двама успешно защитили докторанта, а в момента работи с още трима, като на единия предстои вътрешна защита. Била е ръководител и член на научни журита. Тя е уважаван и търсен специалист. Владее английски, френски и руски език. Притежава високи умения при работа с компютър. Научната продукция, с която доц. Росица Църрова участва в конкурса за „Професор”, е голяма по обем и напълно отговаря на приетите от НСА „В. Левски” минимални научно-метрични изисквания. Общо за рецензиране са представени 77 научни труда, които включват:

- Книги, учебници, монографии, учебни ръководства – 4 бр.;
- Научно-приложни разработки – 5 бр.;
- Публикации в научни списания – 62 бр., от тях:
 - 2 в Индексирани списания;
 - 10 са самостоятелни;
 - 15 в международни списания;
 - 37 са публикувани в България.

Представените публикации отговарят на изискванията за научна продукция. Те се базират на използваните от доц. Църрова надеждни научни методи и подходи. Във всички тях прозира една целенасочена изследователска дейност. Най-голяма част от научното творчество на Росица Църрова е с насоченост към изучаване на баскетбола като спорт, както за високо спортно майсторство, така и като спорт в системата на образованието, възстановяването и рекреацията.

От всички трудове с висока стойност е представеният монографичен труд „Проблеми на контрола в баскетбола”. Разработен е в обем от 168 страници. Проучени са 157 научни източника. Структуриран е в 8 основни раздела. В труда е разкрита същността на контрола в спорта като научна категория, осигуряваща информация, която трябва да бъде анализирана и оценена. Разграничени са трите основни функции на контрола, които

осигуряват необходимата информация за ефективно управление на тренировъчния и състезателния процеси. Трудът е изключително добре онагледен.

Вторият монографичен труд, представен за участие в конкурса, е „Баскетбол на инвалидни колички”. Разработен е в обем от 124 страници. В него е изяснено понятието „човек с увреждане или в неравностойно положение”. Представени са някои исторически факти за възникването и развитието на баскетбола в инвалидни колички. Разкриват се възможностите, които дава баскетболният спорт за интеграцията на спортистите в инвалидни колички. Ползвана е библиографска справка на 104 литературни и електронни източници.

В представените самостоятелни раздели от два учебника за студенти от НСА „В. Левски” се вижда един висок академичен стил на списване. В разделите са направени анализи, някои от които се базират на собствени изследвания и педагогически наблюдения на авторката.

Представените от доц. Росица Църова 5 научни разработки с приложен характер са внедрени в практиката. Четири от тези разработки са с насоченост към специалистите по баскетбол. Петата научно – приложна разработка „Система за оценяване на резултатите по спортна подготовка на учениците в спортните училища” е с високо национално значение.

Обобщеният извод, който мога да направя на представените 9 научни труда, е: всички учебници, монографии, книги говорят за една широко мащабна изследователска, методико-приложна и педагогически насочена дейност на доц. Росица Църова.

От публикационната дейност първо искам да открия двете самостоятелни публикации (№№ 33, 34), които са отпечатани в списание с индексирани база данни. Това е едно ново начало в публикационната дейност на доц. Църова. И двете публикации са с висока научна стойност. От останалите публикации с приносен характер определям трудовете,

насочени към специалисти, които работят с подрастващи баскетболисти (№№ 10, 11, 18, 19, 21, 23, 24, 39, 40, 47, 49, 55 и др.). Голяма част от тези публикации са направени в чужбина. Във всички тях личи една системност от проучване и анализиране на особеностите на учебно – тренировъчната дейност – физическа и техникo – тактическа подготвеност на младите баскетболисти.

Голяма група от публикациите на доц. Църова е насочена към изследване на подготовката на елитни баскетболни отбори – мъже и жени (№№ 12, 14, 28, 29, 41, 50, 54). Проучени са техникo – тактическите действия в игрови условия на високо квалифицирани състезатели. С висока стойност е разкритата факторна структура на игровата ефективност.

Една част от публикациите на Росица Църова са насочени към изследване на някои състезателни дейности при баскетбола с инвалидни колички (№№ 25, 48). Публикациите с №№ 31, 36 и 46 са с психологическа насоченост. Направен е опит да бъдат изградени психологически модели на млади баскетболисти.

Обобщени научни приноси и тяхната насоченост

- Изследвана е системата – баскетбол чрез научно обосновани методи и методики;
- В научната продукция са използвани и анализирани съвременни математико – статистически методи;
- Изследвано е чрез оригинални методи и методики:
 - Спортната тренировка по волейбол, както при подрастващи, така и при високо квалифицирани баскетболисти;

- Изследвани са физическите, технико – тактически и психологически аспекти при подрастващи баскетболисти;
- Изследвани са състезателните действия (технико – тактически) на елитни баскетболисти, като чрез използването на съвременни статистически методи е проследено развитието на съвременния баскетбол в игрови условия;
- Изследвано е приложението на баскетбола като средство за рекреация, спорт, възстановяване на хора в инвалидни колички.

От приложената справка с цитирания става ясно, че доц. Църова и нейната научна продукция е цитирана в 64 дипломни работи, 33 пъти в дисертационни трудове, 32 пъти в учебници, 42 пъти в списания, от които 15 пъти в чужбина.

Всички представени трудове на доц. Росица Църова са след като ѝ е било присъдено научното звание „Доктор”.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: На основата на направените анализи и оценки, на посочените научно – приложни приноси от научните трудове, както и на качествата на преподавател и научен работник, предлагам на доц. Росица Стефанова Църова, доктор, да бъде присъдена академичната длъжност „ПРОФЕСОР” на НСА „ В. Левски” в професионалното направление 7.6 Спорт – специалност баскетбол.

Изготвил:

Проф. Димитър Михайлов, доктор